

SöderFöräldrar Informerar #2-00

Större barngrupper trots "satsningar"

Det senaste året har vi matats med "lugnande" besked. Förskolan har fått extra satsningar, jämfört med andra kommunala verksamheter. Men särskilda satsningar till trots – barngrupperna i Maria-Gamla Stan och Katarina-Sofia blev ännu större förra året.

SöderFöräldrar har tagit del av statistiken som varje år sammanställs i stadsdelarna och återigen kan vi konstatera att det går fler barn per personal jämfört med föregående år.

Detta är en utveckling som pågått sedan början av 90-talet. Nu är snittet 6,13 barn/heltidsarbetande personal i Maria-Gamla stan. Det betyder 18,39 barn per tre heltidsarbetande personal.

Förra året vid samma tidpunkt var motsvarande siffra 5,55 barn/heltidsarbetande personal.

Detta är ett genomsnitt och underlaget är tyvärr inte uppdelat efter småbarns- eller syskongrupper. Vi har framfört önskemål till förvaltningen om att få en mer specificerad statistik i

fortsättningen, vilket vi också blivit lovade. Specialförskolorna ingår inte i statistiken, detta för att ej ge ett missvisande resultat.

I Katarina-Sofia kan vi glädja oss åt välgjord och detaljerad statistik från SDN. Men där tar glädjen också slut. I genomsnitt går det 6,31 barn per heltidsanställd. Men det finns variationer: Vintertullstorget 20 ligger bäst till med 5,4 per heltid. Väst är det på Vintertullstorget 6 där det går hela 7,0 per heltidsanställd.

SöderFöräldrar arbetar för att det ska finnas en maxnorm för hur många barn det ska vara i småbarns- respektive syskongrupperna. Detta anser vi skulle vara ett effektivt medel för att hindra att de enskilda förskolorna, av ekonomiska skäl, blir tvungna att ta in fler och fler barn för varje år.

Men m oroar sig inte...

Barngrupperna i förskolan blir större och större. Personalen drabbas av allt fler långtidssjukskrivningar, och vi föräldrar blir allt mer oroliga över hur våra barn har det om dagarna.

Men ordförande i Katarina-Sofia stadsdelsnämnd, Margareta Björk (m), oroar sig inte. De som vill ha en maxnorm när det gäller hur många barn som får ingå i en barngrupp bara är gammalmodiga i sitt synsätt, enligt Björk.

Det framgår i en intervju med henne i tidningen Södermalm den 25 november.

Tack vare proffsigare personal och mer genomtänkt pedagogik är kvaliteten högre i dag än tidigare, menar Björk.

– Jag hade själv barn på dagis på 1980-talet, så jag vet, säger hon till tidningen Södermalm, och är övertygad om att vi aldrig kommer att få tillbaka den personaltätthet som rädde när hennes egna barn var små.

Men det ser hon som sagt inte som något problem:

– De signaler vi får är att när alla är friska fungerar förskolorna jättebra. Det är när några är sjuka som det kan svaja.

För oss med barn i dagens förskola är Björks uppfattning självklart totalt främmande. Dels verkar signalerna om att personalen faktiskt väldigt ofta är sjuka eller hemma med sjuka barn ha gått henne totalt förbi. Dels verkar hon inte ha tagit till sig något från alla de rapporter som vittnar om att barn far illa i dagens alldeles för stora barngrupper – även då all personal är frisk.

Budgeten ska i balans, säger Margareta Björk. Hur är det med barnen?

Så gick det på våra förskoleforum

Budget, barngruppernas storlek, deltidsschabloner, vikariesituationen och föräldrars ansvar.

Frågorna har varit många under höstens förskoleforum. Nytt för i höst är att förskoleforum dragit igång även i Katarina-Sofia SDN, med inte mindre än tre forum.

Förskoleforum har tillkommit på initiativ av SöderFöräldrar. Tanken är att politiker, tjänstemän, föräldrar och personal ska kunna mötas vid samma bord. Ett forum för information och konstruktiv dialog.

Ekonomi är av naturliga skäl en ständigt återkommande punkt på dagordningen. De resurser som krävs för att ge barngrupperna en rimlig storlek och ha tillräcklig personaltätthet saknas helt i stadsdelsnämndernas ekonomi. Diskussionerna om detta har därför förblivit tämligen ofruktosamma. Det är förvånande att stadsdelsnämnderna inte tydligare signalerar till Stadshuset att pengarna inte räcker för de uppdrag de har. Tidigare års underskott måste också betalas av barn och gamla, trots att staden får mer pengar nu under högkonjunkturen.

Orättvisorna mellan kommunal och privat förskola har varit ett viktigt debattämne under höstens förskolemöten. SöderFöräldrar har påpekat det orimliga i att privata förskolor får sina pengar ograverade utan avdrag från stadsdelsnämnderna, medan stadsdelsnämnderna gör avdrag på de kommunala förskolornas schabloner på i runda tal 5 000 kronor per barn och år.

Den kommunala förskolan – till skillnad från den privata – är alltså med och betalar en extra "skatt" till annan verksamhet och till administration som inte rör förskolan.

Maria-Gamla Stan

Det hotande sparbering på 4,4 miljoner presenterades på det förskoleforum som låg strax innan stadsdelsnämndens budget för 2001 skulle presenteras.

Söderföräldrars representanter framförde sin djupa oro för att besparingarna skulle drabba förskolan i form av ännu större barngrupper och minskad personaltätthet.

Den spikade budgeten kan du läsa om i artikeln intill.

På frågan vad som hänt med vårt tidigare förslag att be stadshuset slopa skillnaderna mellan heltids- och deltidsschablon, fick vi svaret att man skriftligen begärt en översyn av schablonsystemet. Det har konstaterats att deltidsschablonen, det vill säga att stadshuset betalar mindre för deltidsbarn, är ett av skälen till att verksamheten har svårt att gå runt.

På förslag från fp fördes en diskussion om värdegrund samt föräldrars ansvar. Att diskutera en värdegrund för förskolan uppfattades dock av vissa deltagare som ett hån, med tanke på att personalen i dagsläget inte har någon planeringstid för den vanliga verksamheten, vikarier inte sätts in och verksamheten hotas av ytterligare neddragningar.

Katarina-Sofia

SöderFöräldrars initiativ till förskoleforum har välkomnats av såväl stadsdelsnämnd som förvaltning inom Katarina-Sofia. Tanken är att skapa en konstruktiv debatt, i stället för att mötas som fiender vid olika öppna möten – vilket självklart mottagits positivt, eftersom vi föräldrar annars tenderat att dominera mötena. Efter höstens tre förskoleforum kan vi konstatera att känslorna bland SF:s representanter är något blandade. Dels saknar vi fortfarande representanter från skolborgarrådet Jan Björklunds folkparti samt från miljöpartiet. Dels har det blivit en hel del pajkastning partirepresentanterna emellan, vilket kanske inte för diskussionen framåt direkt.

Vårt syfte är inte att diskutera vad som gjorts förr av vem, utan att se framåt: vad som görs nu och i framtiden.

På initiativ av stadsdelsnämndens ordförande Margareta Björk (m) hölls ett extra forum för att diskutera budgetförslag och verksamhetsplan. Det framgick att tjänstemännen starkt

stöttar skola och förskola, och hjälper förskolecheferna att leda och utvecklas så långt det går, MEN när vi kommer till det ekonomiska...

SöderFöräldrar tryckte på att 2001 kommer att vara ytterligare ett förlorat år för verksamheten. Vi föreslog att man tillsammans ska gå till Stadshuset, eftersom det är där det framförallt måste till en förändring.

Stadsdelsnämndens ordförande Margareta Björk (m) påpekade då att vi "aldrig kan komma överens runt detta bord" utan att det bara är en "dialog".

Fotnot: I Maria-Gamla Stan deltog: Anita Keuter (programchef för förskolan på förvaltningen), stadsdelsnämndens ordförande Joakim Larsson (m), representanter för fp, v, personal, förskolechefer samt föräldrar från SöderFöräldrar. Den nya chefen för barn & ungdom Rolf Englund, som ersätter Barbro Dahl, var också med och presenterade sig.

I Katarina-Sofia deltog: stadsdelsnämndens ordförande Margareta Björk (m), Birgitta Björklund (chef för barn & ungdom på stadsdelsnämnden), hennes assistent Marianne Nateus, representanter från s, kd, v, sp, förskolechefer, Kommunal, Lärarförbundet och SöderFöräldrar.

- **Jämför personal med bilar**

Katarina-Sofias stockholmspartist Hans Hagberg har intresserat sig för skillnaderna mellan privat och kommunal barnomsorg. Vid stadsdelens senaste förskoleforum lanserade han en egen teori om varför de privata förskolorna skulle vara mer attraktiva.

”De unga förskollärarna söker sig främst till den privata verksamheten, och därför får den mer fart. Det är som med bilar, en ny bil är snabbare än en gammal”, sa Hagberg.

Färre bilar i innerstan brukar ju i och för sig Hagbergs parti kräva, men det kanske egentligen är förskolepersonal de menar när de pratar om bilar.

- **Psykologer varnar för stora barngrupper**

”Ytterligare effektiviseringar och resursåstramningar kommer att slå hårt mot alla barn.” Det konstaterar Stockholms stads egna förskole psykologer i en debattartikel i Kommunaktuellt. De menar att staden borde ta tillfället i akt när nu barnkullarna minskar och samtidigt minska barngrupperna på förskolorna.

Psykologerna hävdar att symtomen på psykisk ohälsa hos stadens barn ökat. Nu återstår att se om ens detta argument biter på våra politiker.

- **SöderFöräldrar i riksdagen**

Socialdemokratiska riksdagsledamöter bjöd i höstas in Barnverket. Söderföräldrar var representerade i den grupp som besökte riksdagshuset. S-ledamöterna menade att problemen i första hand bör lösas inom kommunerna. SF tog dock tillfället i akt och påpekade att den frivilliga maxtaxa som regeringen infört kan följas upp med frivilliga maxnormer för barngruppers storlek utan att kommunernas självbestämmande äventyras.

- **Efterlysning!**

Vi söker föräldrar som vill sitta i styrelsen efter nästa årsmöte, och driva föreningens viktiga frågor vidare. Kontakta vår valberedning:

Ingela Åslin; ingela.aslin@hotmail.com

Mikael Wetterdal;

mikael.wetterdal@telia.com

Emmanuela Martinioli;

emma@mickelidenproduktion.se

Eller ring Susanne Blomqvist

tel: 08-658 46 31

Budget 2001 – Ytterligare ett förlorat år

I våras basunerade politikerna i stads- huset stolt ut att nu skulle det satsas på förskolan. Anslagen skulle höjas med två procent i januari och lika mycket i augusti.

I Katarina-Sofia har det inte varit några tveksamheter om att pengarna ska direkt ut i verksamheten. Men i Maria-Gamla Stan föreslog SDN att förskolorna inte skulle få ut hela ökningen. (Verksamhetsområdet barn och ungdom i Maria-Gamla stan åläggs att spara 4,4 milj år 2001.)

Tanken var alltså att förskolorna skulle betala än mer av stadsdelens underskott än vad de redan gör.

Reaktionerna från SöderFöräldrar var både tydliga och starka; detta är oacceptabelt. När så verksamhetsplanen klubbades den 7/11 beslutades det att

förskolorna trots allt skulle få hela höjningen av schablonen under år 2001.

Det lönade sig att protestera! Det är dock viktigt att påpeka att denna höjning med största sannolikhet inte ens kommer att täcka kostnaderna för förskolelärarnas löneavtal som ännu ej är klart.

Hur sparbetinget på 4,4 miljoner ska klaras är ännu inte helt utrett. Klart verkar vara att två tjänster på förvaltningen - barn & ungdom - ska dras in, att det inte blir några pengar till kultur för barn i förskoleåldern och att de två parklekarna ska ut på upphandling.

Det ser alltså ut som om även 2001 blir ett förlorat år för barnomsorgen på Södermalm och i Gamla Stan.

Skolministern svarar SöderFöräldrar

Som tidigare nämnts skrev SöderFöräldrar brev till statsminister Göran Persson i frågan ”Kris i förskolan lika med kris i befolkningsfrågan”.

I augusti fick föreningen svar från skolministern, Ingegerd Wärnersson. Att nedskärningarna på sina håll urholkat kvaliteten inom barnomsorgen medges, men under de allra senaste åren visar statistiken att den nedåtgående trenden brutits och att resurserna per plats ökat.

Detta gäller dock inte alla kommuner, i vissa fortsätter till och med nedskärningarna (som i Stockholm, reds. anm.) menar skolministern. Hon framhåller att dessa tecken på kvalitetsförsämringar självfallet måste tas på allvar.

I maj i år överlämnade regeringen till riksdagen en proposition om maxtaxa, allmän förskola och förskoleverksamhet för barn till arbetslösa och föräldralösa. I denna finns öronmärkta medel för kvalitetssäkrande åtgärder på 500 miljoner kronor till de kommuner som inför maxtaxa i barnomsorgen.

Det blir Skolverkets uppgift att fördela och följa upp hur dessa medel

används i kommunerna. Förhoppningen är att kommunerna därutöver tillför egna medel till nödvändiga kvalitetsförändringar, säger Wärnersson.

Slutligen får vi veta att Skolverket kommer att fortsätta sina kvalitetsredovisningar av barnomsorgen.

Efter rapporten om fritidshemmen kommer nu verksamheter för de yngsta barnen, 1-3 år, att studeras. Dessutom ska mer ingående studier på barngruppers storlek i olika kommuner göras.

Genom den nya läroplanen för förskolan finns numera ett tydligt måldokument att utvärdera. Denna visar också vad barn och föräldrar har rätt att förvänta sig av verksamheten, avslutar skolministern och uttrycker sin uppskattning över att föräldrar engagerar sig i alla frågor som rör barnomsorg och skola.

• Snedvriden konkurrens

Det råder stora skillnader mellan privat och offentlig barnomsorg i Stockholm. En av anledningarna är att de inte får lika mycket pengar.

En undersökning som stadsdelsförvaltningen i Katarina-Sofia gjort visar att stadsdelens privata förskolor får 5 510 kronor mer om året för en treåring än vad deras kommunala kollegor får.

Den största delen av skillnaden går till kommunens administrativa delar och andra tjänster som de privata förskolorna får bekosta själva, som psykologer och talpedagoger.

Enligt tjänstemännen på Katarina-Sofia använder dock inte de privata förskolorna sitt överskott till administration utan det går direkt in i verksamheten.

De kommunala förskolorna måste dessutom vara med och finansiera parklekar och fritidsverksamhet för ungdomar.

• Inspektörerna som försvann

När den nuvarande majoriteten i Stads- huset tillträdde utlovades en kvalitets- säkring av förskolan. Detta skulle bland annat ske genom att särskilda förskole- inspektörer infördes.

Det har nu gått två år och än har inte löftet infriats. Den privata barnomsorgen inspekteras däremot redan genom stadens försorg. Söderföräldrar har via debattinlägg, bland annat i Dagens Nyheter, försökt få frågan aktualiserad, men utan att lyckas. Tyvärr, eftersom inget skadar såsom ett brustet löfte, det vet ju varje förälder...

• Bevara skridskobanan!

I ett av förslagen till förnyelse av Medborgarplatsen är skridskobanan hotad. Förslagen har presenterats på ett samrådsmöte där SF deltog. SF har framfört att skridskobanan har stor betydelse för alla barn och barnfamiljer på Södermalm. Det är dessutom ett trevligt inslag på torget vintertid och bör därför få finnas kvar på Medborgarplatsen.

Föreningen Söderföräldrar
c/o Blomqvist
Kattgränd 6
118 25 Stockholm
0708-49 05 59
www.rb.se/soderforaldrar
pg: 134 65 05-9

SöderFöräldrar + Barnverket = sant

SöderFöräldrar har under våren anslutit sig till Barnverket. Dessutom arbetar flera av SöderFöräldrars styrelseledamöter numera aktivt i Barnverkets arbetsgrupper.

Detta innebär dock inte att SöderFöräldrars verksamhet upphör – vår kamp på det lokala planet fortgår, medan vi tillsammans med Barnverket kan vara med och synas på rikspanelet.

Barnverket har i dag över 20 000 medlemmar i över 150 kommuner i hela Sverige. Det är ett partipolitiskt oberoende paraplynätverk för föräldrar, personal, och andra engagerade vuxna, föreningar, nätverk och föräldraråd som

verkar för barn i förskola, skola och fritidsverksamhet. Barnverket kräver att kommunerna följer lagen och får stöd av politiker från flera riksdagspartier.

Barnverket har hittills bland annat arrangerat:

- demonstration till Stadshuset 22 maj 2000
- rikstäckande demonstration till riksdagshuset 27 september 2000
- möte med socialdemokratiska riksdagsmän 7 september
- möte med vänsterpartiet 12 oktober då bland annat Gudrun Schyman deltog. Ytterligare möte med vänsterpartiet blir den 30 november.

Mångfald – för de privata

I dessa privatiseringstider kan det vara intressant att titta närmare på vad som hänt i Täby kommun. Där kommer den kommunala förskolan att vara avskaffad från och med årskiftet, enligt Lärarnas tidning. Den moderat ordföranden i kommunens barn- och grundskolnämnd, Claes Gillberg, motiverar beslutet för tidningens reporter: "Vår målsättning som moderater är att verka för mångfald. Vi erbjöd personalen möjlighet att avknoppa. Alla förskolor nappade.

Då godkände vi det naturligtvis."

Något val verkar dock inte förskolepersonalen i Täby haft, för om de inte nappat på erbjudandet hade kommunen, enligt Gillberg, antagligen gått ut i en ny upphandling.

Vad är det för fel på kommunal barnomsorg, undrar Lärarnas tidning. "Det är inget större fel, den har fungerat utmärkt. Men vi har förespråkat mångfald.", svarar Gillberg.

Det kommunala alternativet tycks alltså inte ingå i moderat mångfald.

Tipsrutan

Visste du:

- att det finns psykologer, talpedagoger och pedagogiska handledare att tillgå genom din kommunala förskola
 - att det till exempel i Katarina-Sofia finns två stycken förskolepsykologer som delar på en heltidstjänst, en talpedagog på heltid och en pedagogisk handledare på heltid.
 - att förskolechefer, föräldrar och förskolepsykologerna inom Katarina-Sofia arrangerat temakvällar om till exempel "att sätta gränser för barn". Det finns mycket nyttig information att ta till sig, inte minst som förälder.
 - att kommunalt anställd personal ha rätt att offentligt kritisera och påpeka brister i verksamheten.
 - att förskolecheferna har regelbundna möten om förskolans utveckling och erfarenheter. De för en kontinuerlig dialog med stadsdelens politiker och tjänstemän.
- Ta kontakt med ditt föräldraråd, förskolechef eller stadsdelsnämnd för att se vad du kan göra för att utveckla förskolan. Det är nu du kan påverka grunden för ditt barns framtid!